

Lääkäri lääkkeenä: yhteyden syntyminen ja kuulluksi tuleminen

Suomen lääkäreiden Balint-yhdistyksen seminaari 9.12. 2020

Mikael Leiman, emeritusprofessori

Laudito Oy

Asettuminen yhteyteen

- Kaikki alkaa yhteyden syntymisestä
- Yhteyttä ei voi synnyttää, mutta sen syntymiselle voi luoda edellytyksiä
- Se, voiko potilas käyttää hyväkseen lääkärin luomia edellytyksiä ja kuinka hän niitä käyttää, ei ole lääkärin vallassa
  - Lääkärillä on kuitenkin mahdollisuus ja vapaus vastata tavalla tai toisella potilaan odotuksiin
- Tärkein edellytys yhteyden mahdollisuudelle on lääkärin suhde kolmeen seikkaan, jotka ovat aina läsnä potilaan tapaamisessa
  - Lääkärin suhtautuminen itseensä
  - Lääkärin suhde vastaanottotapahtuman puitteisiin (setting)
  - Lääkärin suhtautuminen potilaaseen

Lääkärin suhde itseensä

- Lääkärin suhtautuminen itseensä on ehkä tärkein edellytys, sillä se heijastuu hänen ilmaisuunsa, ja potilas lukee sen merkkejä
- Vaativa suhde itseensä saa vastaanottotilanteet näyttämään suoritustilanteilta ja oikein- tai väärintekemisen huoli pyrkii korostumaan
- Pyrkimys olla omissa silmissään pätevä ja hyväksytty altistaa häpeän kokemuksille
  - Siltä suojaudutaan tavalla tai toisella (ärtymällä, korostamalla asiantuntijuuttaan, sivuuttamalla itselle hankalia potilaan ongelmia, jne.)
- Suhtautuminen oman avuttomuuden kokemukseen ja tavat suojautua siltä
  - Esim. tutkimusten määrääminen, reseptin kirjoittaminen, turvautuminen kyselylomakkeisiin, lähettäminen toiseen palveluun
- Suhtautuminen vastakäiön puuttumiseen

Ymmärtäminen edeltää kuulemistä

- Kuuleminen edellyttää kuuntelemista
- Kuuntelemisen edellytyksiä
  - Kantaa ottamaton suhtautuminen potilaan ilmaisun sisältöön
  - Pyrkimys tavoittaa potilaan näkökulma ja ymmärrys vaivastaan
  - Kaikki voi olla merkitsevää – etukäteen ei voi tietää, mikä on merkityksellistä
- Ymmärtämisen työvälineet
  - Ihmisen toimintaa ja psyykkisiä ilmiöitä jäsentävät käsitteet
- Ymmärtämistä ja hyväksymistä ei pidä samastaa
  - Ymmärtäminen ei ole yksimielisyyttä
  - Potilaan näkökulman tavoittaminen ei tarkoita siihen samastumista

Kiitos!

- Esitys on katsottavissa seminaarin jälkeen Esitykset-linkissä osoitteessa <https://laudito.fi>
- Näyte asiakaslähtöisestä työskentelyotteesta on katsottavissa [Vimeossa](#). Se on Aalto-yliopiston kanssa yhteistyössä tuotettu, opinnoissaan vaikeuksiin joutuneen Joonaksen ohjauskeskustelu. Keskustelua pohjustaa lyhytelokuva "[Vankila](#)", joka näyttää Joonaksen tilanteen, kun hänen kurssikaverinsa etsivät hänet käsiinsä.